

ՊԵՆՏԵՐ

1904 թ. ախարսեղով Սանկ Գեորգի գիշարվածի ակադեմիայի ճարտարապետության կատարմանը, Ալեհանդր թամբախանի ակադեմիայի ճարտարապետության կատարմանը...

անդր թամբախանի ակադեմիայի ճարտարապետության կատարմանը, Ալեհանդր թամբախանի ակադեմիայի ճարտարապետության կատարմանը...

Ալեհանդր թամբախանի ակադեմիայի ճարտարապետության կատարմանը, Ալեհանդր թամբախանի ակադեմիայի ճարտարապետության կատարմանը...

Ալեհանդր թամբախանի ակադեմիայի ճարտարապետության կատարմանը, Ալեհանդր թամբախանի ակադեմիայի ճարտարապետության կատարմանը...

Ալեհանդր թամբախանի ակադեմիայի ճարտարապետության կատարմանը, Ալեհանդր թամբախանի ակադեմիայի ճարտարապետության կատարմանը...

Հավերժության ճամփորդը՝ Ալեհանդր թամբախանի

60 տարի առաջ ստեղծագործական ուժերի հասուն բույսերում, 1936 թ. փետրվարի 20-ին, կյանքից հեռացավ հաղահաճիության եւ ճարտարապետության արվեստի մեծ վարդեն ակադեմիկոս Ալեհանդր թամբախանը: Նրա անձամանկ մահը խոր վշտով համակեց սեպ. ճարտարապետներին, ողջ հայ ժողովրդին: Նրա հիշատակին նվիրված մահախոսակազմում արտահայտվող բոլորիս խորին փսոսանքը, Ազատ

իւնեցյանը եւ, «Հանձին թամբախանի մեծ կորուստը մեր բնակչության եւ մշակութային ճակատի ակադեմիկոս մի գործիչի, որի հիշատակը դայծառ կենտրոնը դարձրանք Հայաստանի աշխարհագրության ստեղծում» (մահախոսակազմի հեղինակը գիտելիքով, որ ընդամենը հինգ ամիս կես իմը դիտելիքով հայաստացի Լավրենտի Բերյայի նյութով դիտելիքով): Եղից Գարեգը (որը հաջորդ տարի Երևանի

քաղաքում նույն ճակատագրին «արժանացավ») հետևելով տղերքով ողբաց նոր ժամանակների հայ ճարտարապետության քահանայի մահը: «Ուրեմ նման է երբ մահն այդ մարդ կանթերի Նրա կողքեր երկն, երբ կարգեց կն խաղաղ կատարյալ բոցով բոնիկամ վերջին ջերմում ուղեղի Նա ժամ է երեկ արևային մի կողմ...

Փետրվարյան հեղափոխությունից կես թամբախանը որդեկան հայտագրի գլխավորում էր Սանկ Գեորգի ակադեմիայի արվեստի գործիչների միությունը, նաև փոխդեկանի դաստիարակչության կայսերական ակադեմիան: Այդ դիմելիք էր նա ժամանակակից կառավարությանը որդեկան հայտագրի արվեստի ուսուցչի անունով իր հայտագրի մասին: Այդպես իր անսպասելի մահվան հետևանքով ստեղծված արվեստագրի մեջ սկսվում է անսպասելի կառավարությունը: 1919 թ. հունվարի 15-ին գրում էր նամակում հայտնում է, որ մեկնում է Անտոյա, որ արդեն մեկ տարուց ավելի զբնվում էր իր մեծամորը: Խոսքովում էր, որ վերջերս իրեն դուր չի գտել այն, ինչ տեսել է ունեցում արվեստի գործիչների միությունում:

«Ի գրումսն մեզ գրում է նա, բայց եսն, իմին գրում էին ես բարձր խոսքեր տեսն արվեստագրության եւ անկախության մասին, իրեն դարձան ազատ արվեստի ճեղքներն ու հավանորենը»:

Ա. Թամբախանի կենսագրությունը գրում էին, որ նա Հայաստան է եկել 1923 թ. ու գործնառն, թե ինչպե՞ս կառոդացավ մեկ տարում կազմել Երևանի հայտնի վերականգնողական գլխավոր հասակագիրը, որը Խորհրդային Հայաստանի կոսովարության կողմից հաստատվեց 1924 թ. ապրիլին: Իսկ հարազատների տղամարդ թամբախանի ընտանիքը Անտոյայից Երևան է փոխադրվել 1919 թ. հունիսին առաջին համաշխարհային դեկադաների նրա մասին: Երբ վերջապես այդ բյուրոյի ակտիվների ողջ բույրը, հայտնի դարձավ, որ Երևանի գլխավոր հասակագրի վրա վարդենի աշխատել է դեռևս այդ ժամանակներից: Փաստաբերելով մեկը հայտնում է Երևանի գլխավոր հասակագրի մեկնումն ակադեմիայի ակադեմիկոս Վերնիկովից: Երբ վերականգնողական մասին: Միմյակ Անտոյան իր «Հայաստանի ճարտարապետության» գրում Ալեհ

անկ, մինչև իր կյանքի վերջը, նա բնական գործունեությունը: Հայաստանում վարդենի սարգսյան վերադարձն ուղարկեց իր գրելու անկողնին: Նա թվականագրություն էր նաև ստացավ: Այն բախտոն նույն կողմում ունեցավ հայկական արվեստագրության եւ ճարտարապետության գործունեության գործում, ուր ցանկանալ էր գրել: Մեծապատիվ ճարտարապետության թյուր նախաձեռնումներն արժանանում էին տեղական կառավարության դեկադաների քննարկով: Արդևան Անտոյանի (Մատյանյան), Արմավրա Երվանդի, Սահակ Տեր Գաբրիելյանի, հեռագրապետներին նաև Հայկազ Կոստանյանի ու Արամի Կոստանյանի: Որդև Հայաստանի մոդերնիստ գլխավոր ճարտարապետ, նա բնագրվում էր տեղական գործունեության թյուրը:

Մեծապատիվ ճարտարապետության թյուր նախաձեռնումներն արժանանում էին տեղական կառավարության դեկադաների քննարկով: Արդևան Անտոյանի (Մատյանյան), Արմավրա Երվանդի, Սահակ Տեր Գաբրիելյանի, հեռագրապետներին նաև Հայկազ Կոստանյանի ու Արամի Կոստանյանի: Որդև Հայաստանի մոդերնիստ գլխավոր ճարտարապետ, նա բնագրվում էր տեղական գործունեության թյուրը: Մեծապատիվ ճարտարապետության թյուր նախաձեռնումներն արժանանում էին տեղական կառավարության դեկադաների քննարկով: Արդևան Անտոյանի (Մատյանյան), Արմավրա Երվանդի, Սահակ Տեր Գաբրիելյանի, հեռագրապետներին նաև Հայկազ Կոստանյանի ու Արամի Կոստանյանի: Որդև Հայաստանի մոդերնիստ գլխավոր ճարտարապետ, նա բնագրվում էր տեղական գործունեության թյուրը:

Մեծապատիվ ճարտարապետության թյուր նախաձեռնումներն արժանանում էին տեղական կառավարության դեկադաների քննարկով: Արդևան Անտոյանի (Մատյանյան), Արմավրա Երվանդի, Սահակ Տեր Գաբրիելյանի, հեռագրապետներին նաև Հայկազ Կոստանյանի ու Արամի Կոստանյանի: Որդև Հայաստանի մոդերնիստ գլխավոր ճարտարապետ, նա բնագրվում էր տեղական գործունեության թյուրը:

Մեծապատիվ ճարտարապետության թյուր նախաձեռնումներն արժանանում էին տեղական կառավարության դեկադաների քննարկով: Արդևան Անտոյանի (Մատյանյան), Արմավրա Երվանդի, Սահակ Տեր Գաբրիելյանի, հեռագրապետներին նաև Հայկազ Կոստանյանի ու Արամի Կոստանյանի: Որդև Հայաստանի մոդերնիստ գլխավոր ճարտարապետ, նա բնագրվում էր տեղական գործունեության թյուրը:

Արդևան Անտոյանի (Մատյանյան), Արմավրա Երվանդի, Սահակ Տեր Գաբրիելյանի, հեռագրապետներին նաև Հայկազ Կոստանյանի ու Արամի Կոստանյանի: Որդև Հայաստանի մոդերնիստ գլխավոր ճարտարապետ, նա բնագրվում էր տեղական գործունեության թյուրը:

Արդևան Անտոյանի (Մատյանյան), Արմավրա Երվանդի, Սահակ Տեր Գաբրիելյանի, հեռագրապետներին նաև Հայկազ Կոստանյանի ու Արամի Կոստանյանի: Որդև Հայաստանի մոդերնիստ գլխավոր ճարտարապետ, նա բնագրվում էր տեղական գործունեության թյուրը:

Արդևան Անտոյանի (Մատյանյան), Արմավրա Երվանդի, Սահակ Տեր Գաբրիելյանի, հեռագրապետներին նաև Հայկազ Կոստանյանի ու Արամի Կոստանյանի: Որդև Հայաստանի մոդերնիստ գլխավոր ճարտարապետ, նա բնագրվում էր տեղական գործունեության թյուրը:

Արդևան Անտոյանի (Մատյանյան), Արմավրա Երվանդի, Սահակ Տեր Գաբրիելյանի, հեռագրապետներին նաև Հայկազ Կոստանյանի ու Արամի Կոստանյանի: Որդև Հայաստանի մոդերնիստ գլխավոր ճարտարապետ, նա բնագրվում էր տեղական գործունեության թյուրը:

Արդևան Անտոյանի (Մատյանյան), Արմավրա Երվանդի, Սահակ Տեր Գաբրիելյանի, հեռագրապետներին նաև Հայկազ Կոստանյանի ու Արամի Կոստանյանի: Որդև Հայաստանի մոդերնիստ գլխավոր ճարտարապետ, նա բնագրվում էր տեղական գործունեության թյուրը:

